

Həzrət

Fatimətüz-Zəhra (s.ə)

Xanımın Həyatı

**İran İslam Respublikasının Naxçıvandakı
Baş Konsulluğunun Mədəniyyət Attaşeliyi**

**Kitabın adı: Həzrət Fatimətüz-Zəhra
(s.ə) Xanımın Həyatı**

Tərtibatçı: Əbülfəzl Rəbii

Çap: 2022

E_BOOK

Dizayner: Əbülfəzl Rəbii

Mündəricat

Kitabın adı: Həzrət Fatimətüz-Zəhra (s.ə) xanımın həyatı _____	1
Kitabın adı: Həzrət Fatimətüz-Zəhra (s.ə) xanımın həyatı _____	1
Həzrət Fatimətüz-Zəhra (s.ə) xanımın həyatı _____	5
Həzrət Zəhranın (s.ə) ad, ləqəb və künyələri _____	7
Həzrət Zəhranın (s.ə) zahiri xüsusiyyətləri _____	10
Həzrət Fatimə Zəhranın (s.ə) doğum tarixi _____	11
Həzrət Fatimənin (s.ə) doğum müjdəsi _____	12
Həzrət Zəhra (s.ə) həzrət peyğəmbərin (s) Zamanında _____	13
Mədinəyə hicrət _____	16
Həzrət Zəhranın (s.ə) Əmirəl-möminin (ə) ilə izdivacı _____	19
Həzrət Zəhra (s.ə) və Əmirəlmömininin (ə) həyatı _____	22
Bir-birlərindən məmnunluq _____	22
İşlərin bölgüsü _____	23
Həyatın çətinliklərinə dözümlü _____	23
Övladları _____	25
Müharibə Yaralılarına Yardım və Xidmət _____	26
Həzrət Zəhra (s.ə) haqqında nazil olmuş ayələr və surələr _____	27
Kövsər surəsi _____	30
Əl-İnsan surəsi _____	32
Təthir ayəsi _____	34
Müvəddət ayəsi _____	35

Həzrət Fatimənin (s.ə) fəzilətləri _____	36
Həzrət Fatimənin (s.ə) şəhadəti _____	39
Peyğəmbərin (s) həzrət Fatimə(s.ə) haqqında kəlamı _____	40
Digər din nümayəndələrinin nəzərində həzrət Fatimə (s.ə) _____	41

İslam İnqilabının Ali Rəhbərinin Həzrət Fatimətüz-Zəhra (s.ə) Barəsində Sözləri

Müsəlman qadınlar şəxsi, ictimai və ailə həyatlarında həzrət Fatimətüz-Zəhranın (s.ə) aqlını, biliyini və əxlaqını nümunə götürməlidirlər. Onlar ibadət, mücadələ, böyük ictimai işlərdə qərar qəbul etmək, ailəvi işlər, həyat yoldaşı ilə münasibət, saleh övladın tərbiyəsi kimi məsələlərdə həzrət Zəhranı (s.ə) örnək almalıdırlar. Çünki İslam dininin böyük xanımı Fatimətüz-Zəhranın (s.ə) həyatı göstərir ki, müsəlman qadın siyasət və iş səhnəsinə daxil olmaqla bərabər, təhsil, ibadət, ailə həyatı və övladın tərbiyəsi ilə məşğul olmaqla o xanımın yolunu davam etdirə və Allahın böyük peyğəmbərinin sevimli qızından nümunə götürə bilər.

Mehriban və Bağışlayan Allahın adı ilə

Həzrət Fatimətüz-Zəhra (s.ə) xanımın həyatı

Həzrət Fatimeyi Zəhra (s.ə) İslam peyğəmbərinin və onunu həyat yoldaşı olan həzrət Xədicənin (s.ə) əziz qızı, İmam Əlinin (ə) həyat yoldaşı, İmam Həsən (ə) və İmam Hüseynin (ə) anasıdır.

Həzrət Fatimə (s.ə) İslam dinində çox yüksək mövqeyə malik olmaqla yanaşı, bir çox xüsusiyyətləri ilə də seçilir. O, həzrət Məsumədir. Eyni zamanda, şiə imamlar da onun nəslindəndir. “Kövsər” və “İnsan” surələri, Təthir və “Məvəddət” ayəsi kimi Qurandan surə və ayələr İmama, onun həyat yoldaşı və övladlarına nazil olmuşdur.

Rəsuli-əkrəmin (s) rəvayətinə görə, o həzrətlə dostluq və düşmənçilik həzrət peyğəmbərlə (s)

dostluq və düşmənçilik deməkdir. Başqa bir rəvayətdə həzrət peyğəmbər (s) onu Seyyidətün-nisail-aləmin (dünya qadınlarının xanımı) adlandırmışdır.

Həzrət Fatimə (s.ə) hicrətin ikinci və ya üçüncü ilində İmam Əli (ə) ilə evləndi. Qurani-Kərimin bəzi ayələrinə o, həyat yoldaşı və iki oğlu ilə bərabər həzrət peyğəmbərin (s) Əhli beyti kimi qeyd edilmiş və İslam peyğəmbəri (s) tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Həzrət Zəhranın (s.ə) ad, ləqəb və künyələri

Künyəsi: Ümmül-Əimmə

Adı: Fatimə

Ləqəbləri: Zəhra, Seyyidətün-nisail-aləmin,
Bətül, Siddiqə, Ümmül-Həsən, Ümmül-Hüseyn

Atası: Həzrət Muhəmməd (s)

Anası: Həzrət Xədicə (s.ə)

Təvəllüdü: Besətdən beş il sonra Cəmadiyülaxır
ayının iyirmisi

Doğum yeri: Məkkeyi Mükərrəmə

Həyatı: 18 il

Şəhadət tarixi: Hicrətin 11-ci ili, Cəmadiəssani
ayının üçüncü günü

Şəhadət səbəbi: Evinə hücum edilən zaman
böyrünə zərbə vurulması

Dəfn olunduğu yer: Mədineyi Münəvvərə

Fatimə adının mənası: Həzrət peyğəmbər (s) onun adını Fatimə qoydu. Fatimə sözü ərəb dilində ismi-fail olmaqla “F, T və M” hərflərindən təşkil olunub. Fətəm ərəbcə kəsmək və ya ayırmaq deməkdir. Bu ad qoyulmasının səbəbi əziz Peyğəmbərin (Allahın ona salavat və salamı olsun) bir hədisində qeyd edilmişdir:

"إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَطَمَ ابْنَتِي فَاطِمَةَ وَوَلَدَهَا وَمَنْ أَحَبَّهُمْ مِنَ النَّارِ فَلِذَلِكَ سُمِّيَتْ فَاطِمَةَ"

Allah qızım Fatiməni, övladlarını və onları sevənləri cəhənnəm odundan ayırır. Ona görə də ona Fatimə deyirlər. Başqa bir yerdə isə ona Fatimə adının qoyulmasının səbəbi onun bütün pisliklərdən uzaq olması kimi göstərilmişdir.

Mənbələrdə onun çoxlu ləqəbləri qeyd edilmişdir. İmam Sadiqin (ə) bir hədisində buyurur: Fatimə (s.ə) üçün uca Allah dərgahında aşağıdakı adlar mövcuddur: Fatimə, Siddiqə, Mübarəkə, Tahirə, Raziyə, Mərziyə, Mühəddisə, Zəhranın (s.ə) titulları arasında Zəhra titulu daha məşhurdur və bəzən onun adı ilə (Fatemeh Zahra) və ya ərəb birləşməsi (Fatemeh Al-Zahra) ilə

əlaqələndirilir. Zəhra üzü nurlu, saf ağ rəngli və parlaq deməkdir.

İmam Sadiqdən (ə) soruşdular ki, niyə həzrət Fatiməni (s.ə) Zəhra adlandırırlar? Həzrət buyurdu: Çünki Fatimə elə idi ki, mehrabda dayandığı zaman ulduzların yer əhli üçün parlادığı kimi onun da nuru səma əhli üçün parlayırdı.

O həzrətin çox yüksək məqamını göstərən ləqəblərdən biri də həzrət peyğəmbərin (s) onu adlandırıdığı Seyyidətün-nisa əl-aləmin (dünya qadınlarının xanımı) ləqəbidir.

O həzrətin ləqəblərindən bəziləri Ümmül Həsən, Ümmül Hüseyin, Ümmül-Muhsin, Ümmül-İmam, Ümmü Əbiha, Ümmül Xeyr, Ümmül-möminin, Ümmül-Əxyar , Ümmül-Fəzail, Ümmül Əzhər, Ümmül Ulum, Ümmül Əsmadır.

Həzrət Zəhranın (s.ə) zahiri xüsusiyyətləri

İbn Şəhraşubdan belə nəql edilmişdir: Anamdan Fatimənin üzünü soruşdum, o cavab verdi: “Sanki on dördüncü gecənin ayı və ya buludun altından çıxan günəş kimi idi. “O, Allah Rəsuluna (s) çox bənzəyirdi.”

Həzrət Fatimə Zəhranın (s.ə) doğum tarixi

O xanımın (s.ə) mövlud ili ilə bağlı çoxlu müxtəlif rəvayətlər vardır. Amma onlar sırasında besətdən beş il əvvəl, besətin ikinci ili və besətin beşinci ili doğulması ehtimalı daha çoxdur. Şeyx Tusi onun Cəmadiəs-Sani ayında doğulduğu barəsində belə demişdir: “Bəzi rəvayətlərdə həzrət Fatimənin (s.ə) doğum tarixi besətin ikinci ili Cəmadiəs-Saninin 20-ci günü kimi qeyd edilmişdir.

“Başqa bir rəvayətdə xanımın mövludu tarixinin məbəsdən beş il öncə olduğu qeyd edilməkdədir. Şeyx Tusinin də dediyi kimi, sünni tarixçiləri arasında məşhur il məbəsdən əvvəlki beşinci ildir. Bəziləri isə bunun Kəbənin yenidən qurulması ilinə, yəni məbəsdən əvvəlki beşinci ilə təsadüf etdiyini bildirirlər. Şiə alimlərindən Şeyx Müfid həmin həzrətin mövludunu ikinci il hesab etmiş və Kəfami də bu ehtimala üstünlük vermişdir. Bu ehtimala əsasən, həzrət Fatimə (s.ə) əziz peyğəmbərimiz (s) 41 yaşında ikən dünyaya gəldi və 21 yaşında olarkən vəfat etdi.

Bu rəvayətlər arasında həzrət Fatimənin (s.ə) məbəsdən beş il əvvəl doğulmuş olması ehtimalı aşağıdakı səbəblərə görə qəbul edilə bilməz:

1. Tarixçilər həzrət Xədicənin (s.ə) bütün övladlarının məbəsdən sonra dünyaya gəldiyini söyləyiblər.
2. Bir qadın rəvayət edir ki, Əbu Bəkr və Ömər həzrət Fatiməyə (s.ə) evlənmək təklif etdikdə, Peyğəmbər (s) Fatimənin kiçik olduğunu bəhanə edərək onları rədd etdi. Əgər sünnilərin dedikləri doğrudursa ki, deməli həzrət Fatimə (s.ə) qiyamətdən beş il əvvəl dünyaya gəlmişdir. Bu halda, hicrətdən sonra bütün elçilik zamanı onun yaşı təxminən on səkkiz-on doqquz il olmalı idi. Bu yaşda olana isə kiçik deyilmir.

Həzrət Fatimənin (s.ə) doğum müjdəsi

Rəvayət edilir ki, Allah Rəsulu (s) Həzrət Fatimənin (s.ə) hamiləliyində Xədicəyə (s.ə) belə buyurdu: Ey Xədicə! Həzrət Cəbrayıl mənə onun qız olduğunu müjdələdi və dedi ki, o, pak və müqəddəs bir

nəslin mənşəyidir. Allah-taala mənim nəslimin onun vasitəsilə qüdrətləndirərək, sabit olmasını hökm etmişdir. Uca Allah buyurdu ki, vəhy tamamlandıqdan sonra onun övladları yer üzünün imam və xəlifəsi olsunlar.

Həzrət Zəhra (s.ə) həzrət peyğəmbərin (s) Zamanında

Həzrət Fatimənin (s.ə) həyatı uşaqlıq illərindən məşəqqət, əziyyət və problemlərlə dolu olmuşdur. Hələ həzrət Zəhranın (s.ə) doğumundan iki ildən çox keçmədi ki, qüreyşlilər Allah Rəsulunu (s) öldürməyə cəhd etdilər. Əbu Talibə bu qərardan xəbər tutduqda, Bəni Əbdül-Müttəlibdən Allah Rəsulunun (s) canını müdafiə etməsini istədi. Əbu Ləhəb və Əbu Süfyan ibn Haris ibn Əbdülmüttəlibdən başqa hamı Şəəbin yanına getdilər. Bu hərəkətə cavab olaraq Qüreyşlilər də onlarla iqtisadi, sosial və sayir əlaqələrini kəsdilər. Mühasirə üç il davam etdi. Tarixi mənbələrə əsasən, Şəəbin ətrafında olanlar çətin vəziyyətdə idilər. Onlar ehtiyaclarını ödəyə bilmirdilər. Hətta Qüreyşlilər də onların üzünə yolu bağlayaraq, yemək və suyun verilməsinə imkan vermirdilər.

Besətin onuncu ilində Bəni-Haşim Əbu Talibin ətrafından uzaqlaşdıqdan sonra, vəziyyətləri yaxşılaşmağa başladı. Əbutalib (ə) vəfat etdi. Bir neçə gündən sonra isə həzrət Fatimənin (s.ə) hələ beş yaş tamam olmadığı halda həzrət Xədicə (s.ə) vəfat etdi.

Rəvayət olunur ki, həzrət Xədicə (s.ə) dəfn edilmədən öncə həzrət peyğəmbər (s) qızı Fatimə (s.ə) onun ətəyindən yapışan halda qəbirə endi. Uşaq atasının ətrafında gəzərək soruşurdu: “Anam haradadır atacan?! Həzrət peyğəmbər (s) isə onun sualınə cavabsız qoyurdu. Həzrət Fatimə (s.ə) başqa şəxslərin də yanına gedib sevimli anasını harada olduğunu soruşurdu. Bu zaman həzrət Cəbrail nazil olaraq həzrət peyğəmbərə (s) xəbər verdi: “Rəbbin sənə əmr edir ki, bizim salamlarımızı “Fatimə”yə göndər və ona de ki: Onun anası “Xədicə” indi Allahın gözəl və sərin cənnətindədir. O, "İmran"ın qızı "Asiya" və "Məsih"ın anası "Məryəm"lə birlikdə köşkləri qızıldan, sütunları yaqutdan olan mirvari bir saraydadır. Həzrət peyğəmbər qızı “Fatiməni” (s.ə) qucaqlayıb ona uca Allahın xəbərini çatdırdı.

Həzrət Xədicənin (s.ə) vəfatından sonra peyğəmbərin (s) Məkkədə keçən illəri zülm, təhqir və İslamı və müsəlmanları kökündən silmək üçün düşmənlərin davamlı cəhdləri ilə dolu idi. Bəzən daşürəkli düşmənlər peyğəmbərin (s) üzərinə torpaq və ya kül səpərdilər. Peyğəmbər (s) evə gələndə qızı Fatimə (s.ə) atasının üzündəki toz və külləri təmizləyirdi. Peyğəmbər (s) gözləri yaşlı halda buyurdu:

“Qızım! Atanın himayədarı və qoruyucusu uca Allahdır. Buna görə də, kədərlənmə və göz yaşsı tökmə.”

Bəzən düşmənlər İsmayıl daşının ətrafına toplaşsın bütələrə and içirdilər ki, Məhəmmədi harada tapırlarsa öldürsünlər. Həzrət Fatimə (s.ə) bu xəbərləri eşidəndə atasından özünə daha çox diqqət etməyini istəyirdi.

“Səhih-Buxari”də deyilir: Əbu Cəhl Məkkədə bir ovuc qulduru qızışdırdı ki, həzrət peyğəmbər (s) Məscidülhəramda səcdəyə gedərkən qoyunun qarınıni gətirib onun başına töksünlər. Onlar bu hərəkəti etdikdən sonra Əbu Cəhl və ətrafı gülərək peyğəmbərə (s) istehza

etdilər. Həzrət peyğəmbərin (s) bəzi dostları bu mənzərəni görsələr də, düşmənin çox hazırlıqlı olması səbəbindən onu müdafiə edə bilmədilər. Bu xəbər onun kiçik qızı Fatiməyə (s.ə) çatdı. O, dərhal Məscidül-hərəmə atasının yanına gələrək, onu götürüb, Əbu Cəhl və yoldaşlarını öz cəsəreti və söz qılıncı ilə cəzalandıraraq, onları lənətlədi.

Mədinəyə hicrət

Həzrət Əbu Talibin (ə) vəfatından və Bəni-Haşimin Allah Rəsuluna (s) dəstəyinin kəsilməsindən sonra Məkkə onun üçün təhlükəsiz yer deyildi və hər an öldürülmək təhlükəsi mövcud idi. Yəsrib əhalisinin bir qismi müsəlman olub iki dəfə Əqəbədə Allah Rəsuluna (s) beyət etdikdən sonra Allah Rəsulu (s) Mədinəyə hicrət etmək qərarına gəldi. Həzrət peyğəmbər (s) “Leylətul-Mubeyt” adı ilə tanınan gecədə, Qureyşin onu öldürmək qərarına gəldiyi zamanda, Mədinəyə yola düşdü.

Həmin gecə həzrət peyğəmbər (s) İmam Əliyə (ə) buyurdu ki, səhər və axşam dağın yamaclarında

qışqırsın: Kimin Muhəmmədin (s) yanında əmanəti varsa gəlsin ki, onun əmanətini ona qaytarsın. Sonra isə ona dedi:

“Ya Əli! Bundan sonra Qureyşdən mənə qarşı hörmətsizlik görməyəcəksən. Buna görə də mənim dinimi aşkar şəkildə xalq arasında təbliğ et. Qızım Fatiməni (s.ə) sizə, ikinizi də Allaha tapşırıram. Allah sizi qoruyacaq.

Allah Rəsulu (s) Mədinəyə Qubaya gəldikdən sonra Əmr İbn Ovfun evində məskunlaşdı. Əbu Bəkr Mədinəyə getməyi təklif etdikdə qəbul etmədi və dedi: “Qardaşım və qızım (İmam Əli (ə) və həzrət Fatimə (s.ə)) olmasa mən Mədinə şəhərinə daxil olmaram. Gecə düşəndə Əbu Bəkr Allah Rəsulundan (s) ayrılıb Mədinəyə daxil oldu. Amma Peyğəmbər Qubada qaldı və imam Əliyə (ə) məktub yazıb, ona qoşulmasını istədi.

Məktub Əmirəl-möminin (ə)-a çatdıqda, o, Həzrət Fatimə, (s.ə) anası Fatimə binti Əsəd və Zübeyr ibn Əbdülmütəllibin qızı Fatimə ilə birlikdə yola çıxdı. Onların ardınca isə həzrət peyğəmbərin qulamı İmən və

Əbu Vaqed də onlara qoşuldular. Qureyşlilər bu hadisədən xəbər tutduqda, imam Əli (ə) və onun yanındakıların ardınca bir neçə nəfər göndərərək, İmam Əlini (ə) karvanı Məkkəyə qaytarmağa məcbur etmək istədilər. Lakin Həzrət Əlinin (ə) qəhrəmancasına müdafiəsi ilə zəlil halda Məkkəyə qayıtdılar. İmam Əli (ə) və onunla olan şəxslər Mədinəyə doğru yola düşdülər və bir müddət sonra Zəcnanə çatdılar. Onlar bütün gecəni orada qaldılar. Onlar gecələr ayaq üstə və ya oturaraq, hətta yan üstə uzanaraq Allaha ibadət edirdilər. Səhər yenə Mədinəyə doğru yola çıxaraq çatdıqlarə hər məkanda eyni şəkildə ibadət edirdilər.

Əbu Ubeydə atası və İbn Əbi Rafidən belə nəql edir:

Peyğəmbərə (s) çatmamış onlara aşağıdakı ayələr nazil oldu:

«الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ فَيَأْمُرُوا بِالْعَدْلِ وَالْأَعْيُنُ عَلَىٰ حُجُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا...»

O kəslər ki, ayaq üstə olanda da, oturanda da, uzananda da Allahı xatırlar, göylərin və yerin yaradılması haqqında düşünər (və deyərlər): “Ey Rəbbimiz! Sən bunları boş yerə yaratmamısan! Sən paksan, müqəddəssən! Bizi cəhənnəm odunun əzabından (Özün) qoru! (Qurani-Kərim, Ali İmran surəsi, 119-cu ayə)

Həzrət Zəhranın (s.ə) Əmirəl-möminin (ə) ilə izdivacı

Şiə alimləri Həzrət Fatimənin (s.ə) nikah zamanı yaşının müəyyən edilməsində on dörd ildən artıq olmadığını qeyd edirlər. Əksər şiə alimləri belə hesab edirlər ki, o xanım (s.ə) evləndiyi zaman yaşı 9 və ya 10, ən çoxu isə 11 idi.

Bəzi mənbələrə əsasən, həzrət Fatimə (s.ə) evləndiyi zaman İmam Əli (ə) 21 yaşındaydı. İmam Əlidən (ə) əvvəl Əbu Bəkr və Ömər kimi insanlar peyğəmbərin (s) qızı ilə evlənməyə hazır olduqlarını

bəyan etmişdilər və hər ikisi də peyğəmbərdən (s) bu cavabı eşitmişdilər: “Həzrət Zəhranın (s.ə) evliliyi haqqında, ilahi vəhyi gözləyir.”

Rəvayətlərə görə, İmam Əli (ə) həzrət Fatiməyə (s) elçiliyə gedəndə həzrət peyğəmbər (s) qızı Fatimənin

(s.ə) yanına gəlib dedi: “Əli ibn Əbi Talib öz qohumluğunu, fəzilətini və İslamı biləndir və mən Allahdan səni məxluqlarının ən yaxşısı və onların ən sevimlisi ilə evləndirməsini istədim və Əli sənə evlənmə təklif etdi. "Nə fikirləşirsən?”

Həzrət Fatimə (ə) susdu və başını aşağı dikdi. Allahın Peyğəmbəri (s) onun üzündə heç bir narazılıq görmədi.

Bu zaman, həzrət peyğəmbər (s) ayağa qalxıb dedi: “Allah ən böyükdür! “Onun susması məmnunluğun əlamətidir”.

Cəbrail (ə) həzrət peyğəmbərin (s) yanına gəlib dedi: Ey Məhəmməd! (s) Onu Allahın lütf etdiyi Əli ibn Əbi Taliblə (ə) evləndir.

Həzrət peyğəmbərdən (s) rəvayət olunur ki, o Həzrət Əliyə (ə) dedi:

«لولاك يا على لما كان لفاطمه كفو على وجه الارض»

“Ya Əli, sən olmasaydın, yer üzündə Fatiməyə münasib həyat yoldaşı tapılmazdı”.

Həzrət Zəhra (s.ə) və Əmirəlmömininin (ə) həyatı

Həzrət Zəhra (s.ə) və İmam Əli (ə) həm məsum, həm də xətadan uzaq olan cütlüklər idilər. Ona görə də, onların həyatları hər cür qüsür və xətalardan uzaq, paklıqla dolu kamil bir həyat idi. Bununla bağlı əldə edilmiş bir neçə rəvayətdən belə görünür ki, onların bir-birləri və övladları ilə rəftarları ən gözəl şəkildə, sevgi və məhəbbətlə dolu olmuşdur. Onların hər ikisi də, bütün işlərini həzrət peyğəmbərin (s) əmri ilə nizamlayırdılar.

Bir-birlərindən məmnunluq

Əmirəl-möminin (ə) Həzrət Fatimə (s.ə) ilə olan həyatlarını təsvir edərkən buyurur: “Allaha and olsun ki, bütün ömrüm boyu Fatiməyə hirs lənməmişəm və onu heç bir işə məcbur etməmişəm. O, heç vaxt məndən inciməyib. Heç bir işdə mənə itaətsizlik etməyib. O, elə bir insan idi ki, nə vaxt ona baxsam, dərdlərim, qəmlərim silinərdi.”

İşlərin bölgüsü

İmam Əli (ə) və Fatimə (s.ə) Allah Rəsulunun (s) yanına gələrək, onlardan hər biri üçün ev və məişət işlərini bölməsini xahiş etdilər. Həzrət peyğəmbər (s) Fatiməyə (s) evin içində, imam Əlinin (ə) isə evdən çöldən çalışmasını buyurdu.

Təbii ki, Əmirəl-mömininin (ə) zövcələrinə ev işlərində köməklik etdikləri bir neçə yerdə qeyd edilmişdir. İmam Sadiqdən (ə) nəql olunur ki, həzrət Əli (ə) odun, su gətirər və evi süpürərdi. Həzrət Fatimeyi Zəhra (s.ə) isə xəmir yoğurub, çörək bişirərdi.

Həyatın çətinliklərinə dözümlü

Tarixi rəvayət və xəbərlərdən aydın olur ki, həzrət Zəhranın (s.ə) həyatı məşəqqətlərlə keçib. Təbii ki, onun bu sıxıntılar qarşısında onun çox böyük səbri də olub. Məsələn, rəvayət olunur ki, Əli (ə) şiddətli kasıbçılıqdan əziyyət çəkirdi. Həzrət Fatimə (s.ə) bu məsələyə görə Rəsuli-Əkrəmin (s) hüzuruna getdi. Qapını döyəndə Allah Rəsulu (s) dedi:

“Hiss edirəm ki, mənim əzizim qapının arxasındadır. Ey ümmü Əymən qalx qapını aç. Ümmü Əymən qapını açıb, Fatimeyi-Zəhra (s.ə) içəri daxil olduqda həzrət peyğəmbər (s) ona buyurdu: “Elə bir vaxtda yanıma gəldiniz ki, əvvəl heç zaman gəlməmişiniz. Həzrət peyğəmbər (s) buyurdu: Ey Allahın Rəsulu! Mələklərin qidası nədir? O dedi: Allaha həmd-səna etməkdir. Fatimeyi-Zəhra (s.ə): Bəs bizim qidamız nədir? Həzrət peyğəmbər (s) buyurdu: Canım əlində olan Allaha and olsun ki, bir aydır ki, evimizdə ocaq yanmır (yəni ki, yemək bişirməmişik.) Amma Cəbrailin mənə öyrətdiyi beş kəlməni sənə öyrədəcəm.

Fatimeyi-Zəhra (s.ə) soruşdu: hansı beş kəlimədir ya rəsulallah?

Həzrət peyğəmbər (s) buyurdu:

يا رب الاولين و الآخرين، يا ذو القوة المتين، و يا راحم
المساكين، و يا ارحم الراحمين.

Fatimeyi-Zəhra (s.ə) bu duanı öyrənib qayıtdı. Həzrət Əli (ə) onu gördükdə soruşdu: Nə xəbər gətirdin?

Xanım (s.ə) dedi: Mən oraya dünya üçün getdim, amma axirət yükü ilə qayıtdım.

İmam Əli (ə) iki dəfə dedi: “Sənin üçün mübarək olsun!

Övladları

Şübhəsiz ki, dünyada heç bir həyat bu iki əsilzadənin həyatından daha məhsuldar və qiymətli deyildir. Bu həyatın meyvəsi İmamət ağacıdır. Əmirəlmöminin və Həzrət Zəhranın (s.ə) üç oğlu və iki qızı olub.

1. İmam Həsənül – Müctəba (ə) – Şiələrin ikinci imamıdır. Hicrətin ikinci ilində doğulub.

2. Seyyidüş-şühəda İmam Hüseyin (ə) – Şiələrin üçüncü imamıdır. Hicrətin dördüncü ilində doğulub.

3. Həzrət Zeynəb (s.ə) – Hicrətin beşinci ili doğulub.

4. Həzrət Ümmü Gülsüm (s.ə)

5. Həzrət Möhsün (ə) – Vilayətin ilk şəhididir. Həzrət Fatimənin (ə) böyrünə zərbə dəyməsi nəticəsində uşaq ana bətnində dünyasını dəyişdi.

Müharibə Yaralılarına Yardım və Xidmət

Həzrət Zəhranın (s.ə) iştirak etdiyi savaşıllardan biri də Uhud döyüşüdür. Bura həmin yerdir ki, Seyyidüş-şühəda Hənzə də daxil olmaqla, yetmişdən artıq müsəlman şəhid oldu. Həmçinin bu döyüşdə Allah Rəsulunun (s) müqəddəs alını yarıldı və mübarək dişı sındı. Bu döyüşdə Allah Rəsulunun (s) yeganə müdafiəçisi olan Əmirəlmöminin Əlinin (ə) bədəni də yaralanmışdı. Müharibənin şiddəti zəiflədikdə, Həzrət Zəhra (s) digər Bəni-Haşim qadınları və müsəlmanlarla birlikdə yaralıların köməyinə yetişdi. Tarixi rəvayətlərdə qeyd olunur:

“Həzrət Zəhra (s) atasının qanlı üzünü görəndə onu təmizlədi. Bu zaman möminlərin əmiri su tökür və həzrət Fatiməyə (s.ə) köməklik edirdi. Onlar suyun axması və yaranın yuyulması ilə qanaxmanın daha da artdığını gördükdə, bir çarə düşündülər. Beləliklə də,

onlar bir həsir gətirərək, onu xüsusi şəraitdə yandırıb, onun külünü yaraların üzərinə tökərək, qanaxmanı dayandıрмаğa müvəffəq oldular.

Həmçinin tarixdə də nəql olunur ki, həzrət Fatimə (s.ə) Əhzab döyüşündə həzrət peyğəmbər (s) və imam Əliyə (ə) su və yemək aparırdı. Xanım (s.ə) Məkkənin fəthində də iştirak edərək, atası və ərinə kömək etmişdir.

Həzrət Zəhra (s.ə) haqqında nazil olmuş ayələr və surələr

Mübahilə ayəsi

Mübahilə hadisəsi hicrətin doqquzuncu və ya onuncu ilinə aid hadisədir. Nəcran xristianları həzrət peyğəbər (s) Allahın birliyi və İsa (ə) barəsində sözlərini qəbul etmədikdə bu ayə nazil oldu.

«فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ
أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ
لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ».

(İsanın Allahın qulu və peyğəmbəri olması barədə) sənə göndərilən elmdən (məlumatdan) sonra buna (İsanın əhvalatına) dair səninlə mübahisə edənlərə de: “Gəlin biz də oğlanlarımızı, siz də oğlanlarınızı; biz də qadınlarımızı, siz də qadınlarınızı; biz də özümüzü, siz də özünüzü (bura) çağıraq! Sonra (Allaha) dua edib yalançılara Allahın lənət etməsini diləyək!”

Həzrət peyğəmbər (s) özü ilə birlikdə İmam Həsən (ə) və İmam Hüseyini (ə), Həzrət Fatiməni (s.ə) və həzrəti Əlini (ə) gətirdi.

Əllamə Təbatəbai Mübahilə ayəsi haqqında belə deyir: “ Burada məlum olur ki, bu əmrə tabe olmaq məqamında Allah Rəsulu (s) İmam Əlidən (ə), həzrət Fatimədən (s.ə) və Həsneyndən (ə) başqalarını nəzərdə tutmur. Birinci kəlmə həzrət Əlidən(ə) başqa, ikinci kəlmə həzrət Fatimədən (s.ə) üçüncü kəlmə üçün isə Həsneyndən (ə) başqa heç kimə aid deyildir. Bu isə həmin Allah rəsulunun (s) Əhli-beytidir.

Həmçinin bəzi rəvayətlərdə qeyd olunduğu kimi, Allah Rəsulu (s) onlarla gəldikdən sonra belə dedi:

“Ey gözəl Allah! Bunlar mənim Əhli-beytimdir. Çünki bu ifadə, ya Rəbb, Mən onlardan başqa mübahisəyə dəvət edəcək kimsə tanımıram deməkdir.

Həzrət Peyğəmbər (s) Mübahilə günü qara rəngli tükləri olan əba geyinərək, çölə çıxdı. O İmam Həsənə (ə) çatanda onu əbasının altına aldı. İmam Hüseyinə (ə) də çatanda onu əbasının altına aldı. Allah Rəsulu (s) daha sonra həzrət Fatimə (s.ə) və həzrət Əlini (ə) də öz əbasının altına aldı. Həzrət peyğəmbər (s)bu zaman dedi:

«إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِيرًا...»

Ey əhlibeyt! Həqiqətən, Allah sizdən (hər cur) çirkinliyi (pisliyi, günahı) uzaq tutmaq və sizi pakdan pak etmək istər! (Qurani-Kərim, Əl-Əhzab surəsi, 33-cü ayə)

Kövsər surəsi

İbn Abbasın rəvayətinə əsasən, şərəfli Kövsər surəsinin nazil olmasının səbəbi budur ki, As ibn Vail Məscidül-həramın qapısında həzrət peyğəmbərlə (s) görüşdü və onunla söhbət etdi. Bir qrup Qüreyş

ağsaqqalı Məscidülhəramda oturmuşdular. As ibn Vail Qüreyş camaatının arasına daxil olduqda, məsciddə ondan kimlə danışdığını soruşdular. O isə, əbtər ilə söhbət edirdim dedi. Onun bu sözü deməsinin səbəbi isə həzrət peyğəmbərin (s) həzrət Xədicədən (s.ə) olan oğlu Abdullahın vəfatı və oğlu olmayana əbtər və məbtur (yəni ondan nəsil qalmamış) adları verilməsi idi. Bu surə Quranın ən qısa surəsidir və mətni belədir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ (۱) فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ (۲) إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ
 الْأَبْتَرُ (۳)»

1. (Ya Peyğəmbər!) Həqiqətən, Biz sənə Kövsər (Cənnətdəki Kövsər یرmağını və ya bol nemət, yaxud Quran, peyğəmbərlik) bəxş etdik!
2. Ona görə də (bu nemətlərə şükür edərək) Rəbbin üçün namaz qıl və qurban kəs!
3. (Ya Peyğəmbər! Oğlun Qasim, yaxud İbrahim vəfat etdiyi zaman sənə sonsuz, arxası kəsik, nəslə kəsilməmiş

deyən) sənin düşməninin (As ibn Vailin) özü sonsuzdur! (Sənin nəslin qiyamətə qədər törəyib artacaq, adın çəkildikdə sənə həmişə salavat deyiləcəkdir!)

Təfsirçilər deyirlər ki, görünür, “Kövsər” surəsinin nazil olmasının səbəbi nəsil ilə əlaqəlidir. Surədə həzrət Fatimənin (s.ə) iki oğlu və iki qızı, eyni zamanda onların sonrakı nəsilləri nəzərdə tutulur.

Əl-İnsan surəsi

Bu surənin məşhur nazil olması səbəbi İbn Abbas tərəfindən belə nəql olunur: “Həzrət Həsən (ə) və həzrət Hüseyin (ə) xəstələndilər. Həzrət peyğəmbər (s) bir dəstə ilə onları ziyarətə gəldi və İmam Əliyə (ə) övladlarının sağlması üçün nəzir verməyi təklif etdi. Əli (ə) və Fatimə (s.ə) və kənzləri (Fizzə) nəzir etdilər ki, əgər uşaqlar sağalsalar, üç gün oruc tutacaqlar. Həsəneyn (ə) xəstəlikdən sağaldılar. Onlar evlərində heç nə olmadığı halda oruc tutdular. İmam Əli (ə) Şəmun Xeybərindən

doqquz kilo arpa borc götürdü. Həzrət Fatimə (s.ə) onun bir hissəsini bir qabda üyüdərək 5 tikə çörək bişirdi. İftar vaxtı bir dilənçi evlərinə gəlib dedi: “Salam olsun sizə ey Muhəmməd (s) ailəsi, mən aciz müsəlmanam, mənə yemək verin, Allah sizə cənnətdən ruzi nəsib etsin. Onlar yeməklərini ona verərək, və o gecə sudan başqa heç nə yeyib-içmədilər. İkinci gün oruc tutmağa davam etdilər və iftar vaxtı evə bir yetim gəldi. Onlar yeməklərini ona verdilər. Üçüncü gün isə iftar vaxtı bir əsir evlərinə gəldi və yemək paylarını ona verdilər.

Səhər İmam Əli (ə) Həsneynin (ə) əlindən tutub həzrət peyğəmbərin (s) hüzuruna gətirəndə Allah rəsulu (s) onların aclıqdan titrədiyini gördü və buyurdu: “Sizi belə bir vəziyyəti görmək mənim üçün çox çətindir. Sonra ayağa qalxıb onlarla birlikdə qızı həzrət Fatimənin (ə) evinə daxil oldu. O, qızının aclığın şiddətindən qarnı kürəyinə yapışaraq mehrabda dayandığını və gözlərini oraya zillədiyini gördü. Peyğəmbər (s) narahat oldu. Bu zaman Cəbrayıl (ə) nazil olub dedi: “Ey Muhəmməd (s), bu surəni al. Uca Allah belə bir ailən olduğu üçün səni tərif edir və “Həl əta” surəsini sənə nazil edir.

Təthir ayəsi

“Təthir” ayəsi deyildikdə nəzərdə tutulan Əhzab surəsinin 33-cü ayəsinin ikinci hissəsidir.

«...أَتَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِيرًا»

Ey əhlibeyt! Həqiqətən, Allah sizdən (hər cür) çirkinliyi (pisliyi, günahı) uzaq tutmaq və sizi pakdan pak etmək istər! (Qurani-Kərim, Əl-Əhzab surəsi, 33-cü ayə)

Bu ayədə buyurulur ki, Allahın həzrət peyğəmbər (s) Əhli-beytini (ə) hər cür çirkinlikdən və murdarlıqdan paklayıb. Ayədəki «لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ» dən sonra gələn «يُطَهِّرَكُمْ» çirkinliklərin təmizlənməsindən sonra paklıq mənasındadır. «تَطْهِيرًا» sözünün özü isə mütləq mənada təmizlik deməkdir. Əlif və Ləm ilə birlikdə olan “Ər-Rəcs” sözü bütün əqli və əməli çirkinlikləri, o cümlədən şirk, küfr, riyə, cəhalət və günahı ehtiva edir. Şiə və bəzi sünni mənbələrindəki rəvayətlərə əsasən, Əhli-beytin

(əleyhissalam) mənası Xəmsə Tayyibə əhli, həzrət peyğəmbər (s), imam Əli (ə), həzrət Fatimə (s.ə), həzrət Həsən (ə) və həzrət Hüseyndir (ə).

Müvəddət ayəsi

Müvəddət ayəsi Şuəra surəsinin 23-cü ayəsinin bir hissəsidir.

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

Mənası: “Aləmlərin Rəbbi nədir? (Nə cür şeydir?)”

Səid İbn Cübeyr İbn Abbasdan nəql edir ki, 23-cü ayə nazil olanda onlar dedilər: “Ya Rəsulallah! Dostluğu bizə vacib olan yaxınlarınız və dostlarınız kimlərdir? Həzrət buyurdu: “Əli, Fatimə, Həsən və Hüseyin”

Həzrət Fatimənin (s.ə) fəzilətləri

1. Həzrət Fatimənin (s.ə) məsumluq və paklıq məqamında Əmirəl-möminin və imam Həsəneynlə (ə) bərabər olması (O xanım (s.ə) ilahi ismətinin nişanəsidir.)
2. Həzrəti Siddiqə (s.ə) atası, həyat yoldaşı və övladları ilə birlikdə Peyğəmbəri-Əkrəmin (Ona və ailəsinə Allahın salavatı və salamı olsun) məscidinə hər cür şəraitdə girib dayanmasına icazə verilməsi.
3. O, pak İmamların (ə) anasıdır.
4. Həzrət Fatimə (s.ə) dünyaya gələndə onun nuru Məkkənin bütün evlərini bürüdü.
5. Zəhranın (s.ə) adının qoyulması Uca Allah tərəfindəndir.
6. Ərşin ayaqlarında və behişt qapılarında həzrət Fatimənin (s.ə) adı yazılmışdır.

7. O həzrətlə müharibə və ya sülh həzrət peyğəmbər (s), İmam Əli (ə) və Həsəneynlə (ə) müharibə və sülh kimidir.
8. O, dünya qadınlarının xanımıdır.
9. Onunla dostluq və düşmənçilik həzrət peyğəmbərlə (s) dostluq və düşmənçilik kimidir.
10. O xanım (s.ə) mühəddisdir. Yəni mələklər onunla danışmışlar.
11. Onun şüalərinə behiştə müjdə verildi.
12. Onun bütün müxalifləri həlak oldular.
13. Qiyamət günündə atası, həyat yoldaşı və övladları kimi məhşərə daxil olacaqdır.
14. Həzrət Fatimə (s.ə) qiyamət günündə ən böyük şəfaətçilərdən biridir.

15. Fatimə (s.ə) məhəbbəti onun məsum zövcəsi və övladlarının məhəbbəti kimi (Necə ki, risalətin möhürü Xatəmül-ənbiyadır.) hər kəsə vacibdir.

16. Həzrət Fatimə (s.ə) atası, həyat yoldaşı və övladları ilə birlikdə cənnətdədir.

17. Atası, həyat yoldaşı və övladları ilə birlikdə başqa heç kəsin o yüksək məqama çatmasına icazə verilməyən ərşin altındakı nurlu bir qübbədədirlər.

18. Həzrət Fatimə (s.ə) üçün Mübahilə ayəsi nazil olub və o xanım atası, həyat yoldaşı və övladları kimi məsumdur.

19. Mənəvi sifət və dəyərlərdə İmam Əlinin (ə) dərəcəsinə bərabərdir.

20. Adəmdən Xatəmə qədər insanlar Həzrət Siddiқи Zəhraya (s.ə) təvəssül etmək üçün göndəriliblər.

21. “İnsan” surəsi onun, həyat yoldaşının və iki övladının fəziləti səbəbindən nazil olmuşdur.

22. Həzrət Fatimə (s.ə) qiyamətdə məhşərə daxil olan zaman uca və əzəmətli Allah belə çağırılır: “Ey qiyamət əhli, nəzərlərinizi aşağı salın ki, Fatimə keçsin”.

Həzrət Fatimənin (s.ə) şəhadəti

Həzrət Fatimə (s.ə) evinə hücum olunub, böyrünə zərbə yetiriləndən bir neçə gün sonra şəhid oldu.

Tarixi kitablarda həzrət Zəhranın (s.ə) şəhadət günü ilə bağlı bir neçə fikir var. Bəzi tarixçilər bu vaxtı həzrət peyğəmbərin (s) vəfatından qırx gün, bəziləri isə altı ay sonra olduğunu qeyd edirlər. Həmçinin İmamlardan (ə) bizə çatan rəvayətlərdə iki tarix qeyd olunur ki, bir çox şiə alimləri həzrət peyğəmbərin (s) vəfatından sonrakı 95 gün tarixini daha mötəbər hesab edirlər. Bu rəvayətə görə, o həzrətin şəhadəti hicri 11-ci il Cəmədiül-əxr ayının 3-də baş vermişdir.

Peyğəmbərin (s) həzrət Fatimə(s.ə) haqqında kəlamı

“Fatimə (s.ə) mənim bədənimin bir parçasıdır. Mən isə onun. Hər kim onu incitmiş olsa məni incitmişdir, hər kim isə məni incitsə Allahı incitmişdir. “Kim mənim ölümümdən sonra Fatiməni (s.ə) incitsə, sanki sağlığımda məni incitmiş kimidir”.

Digər din nümayəndələrinin nəzərində həzrət Fatimə (s.ə)

İslam peyğəmbərinin (s) dəyərli qızı həzrət Fatimeyi Zəhra (s.ə) dünyanın azadə qadınlarının nümunəsidir. O, insanlığın və təqvanın əzəmətli zirvəsində hər kəsə mehribanlıqla baxmaqla xatırladır ki, qadın şəxsiyyətindən, ictimai, siyasi və insani ölçülərindən heç birini qurban vermədən yüksək insani dərəcələrə çatmaq mümkündür.

Həzrət Fatimənin (s.ə) fəzilətləri bir dərya kimidir və onu axtaranlar ondan nə qədər istifadə etsələr də, yenə də çoxlu sayda gövhərlər tapmaqdadırlar.

Bu gün bu qiymətli şəxsiyyət bütün dünyada xatırlanmaqdadır. Həzrət Zəhranın (s) nəcib varlığı şiələr, sünnilər, xristianlar, şərqsünaslar və islamşünaslar başda olmaqla bir çox mütəfəkkirlərin müxtəlif ölçülərdən və baxış bucağından dünyadakı bütün bəşəriyyətin təhsil və şəxsiyyət modeli olmuşdur.

Fransız mütəfəkkiri Henri Korbenin Həzrət Fatimə (s.ə) barədə nəzəri

Fransız mütəfəkkiri Henri Korben Həzrət Zəhranı (s.ə.) ətraflı tədqiq etmiş qərbin böyük filosoflarından biridir.

Korben bu araşdırmasında Həzrət Zəhranın (s.ə) varlığı ilə şövqlü və dərin əlaqə yaratmış və onu ilahi elmin kamilliyi adlandırmışdır. O, Həzrət Zəhranın (s.ə) təcəlli və nümunələrini ana, dünya qadını, əbədiyyət qadını kimi bütün qadınlıq simvolları şəklində təqdim edir.

Korben nöqtəyi-nəzərindən nümunəvi qadının varlıq miqyası onun ad və sifətlərində Allahın varlığını ehtiva edir. O, yerin varlığı və inkişafının səbəbini Həzrət Zəhranın (s.ə) mübarək varlığı hesab edir və bunu Allahın təcəllisi kimi qiymətləndirir. O, “Ərze Mələkut” “Səltənət Yeri” kitabında deyir: “Həzrət Fatimənin

varlıq fəzilətlərinə nəzər salsaq, deyə bilərik ki, o ilahi varlıq mahiyyətin təcəllisidir”.

Korben çıxışında on dörd məsumdan bəhs edir və deyir: “On dörd məsumun hamısı, yəni həzrət peyğəmbər (s), həzrət Fatimə (s.ə) və onlardan sonrakı on iki imam, Muhəmməd həqiqəti olan əsas yaradılışın nurlu aləmini təşkil edirlər. Korben yazır: “«Həzrət Fatimənin (s.ə) həyat yoldaşı “Əli (ə) əbədi əql-ruh cütlüyünün yer aləmində təcəlli və nümunəsidir”.

Həzrət Fatimə (s.ə) birinci imamın həyat yoldaşı və iki şiə imam olan Həsən (ə) və Hüseyin (ə) anasıdır. O, ilahi qədər in gerçəkləşməsi və təyini gəmisidir. O, Allam dünyaya və insana lütf və mərhəmətinin müjdəçisidir. Kainatdakı hər şey onun varlığının dövrəsində görünür. Bu fransız mütəfəkkiri Həzrət Zəhranın (s) elmını dərin və bəlağətli kəlamla izah edir və hər bir kamilliyi ondan öyrənməyə yönəldir.

Livanlı xristian yazıçı, şair və ədib Süleyman Ketaninin Həzrət Fatimə (s.ə) barədə nəzəri

Livanlı xristian yazıçı, şair və ədib Süleyman Ketani yazır:

“Qəhrəmanlıq elə bir qüvvə deyil ki, qol və bədən gücü, taxt-tac ilə ölçülsün. Qəhrəmanlıq hədəfləri və planları olan, ağıl, inkişaf və idrak məntiqi ilə ölçülən bir şeydir. Zəhranın qəhrəmanlığı bu böyük mənadan başqa bir şey deyildi. “Ona görə də başqalarını maarifləndirmək üçün əlindən gələni edirdi.”

Qahirə Universitetinin İslam tarixi professoru Dr. Əli İbrahim Həsənin Həzrət Fatimə (s.ə) barədə nəzəri

Qahirə Universitetinin İslam tarixi professoru Dr. Əli İbrahim Həsən də bu böyük İslam xanımını belə təsvir edir:

Həzrət Fatimənin həyatı tarixin görkəmli səhifələrindən birini təşkil etmişdir . Həmin səhifədə biz böyüklüyün müxtəlif simalarını görürük. Lakin onun

əzaməti Bilqeyis və ya Kleopatra kimi taxt-tacının böyüklüyünə, çoxlu sərvətinə və misilsiz gözəlliyə malik olmasına görə deyildi. Onun gözəlliyi ordular göndərməkdə, onlara rəhbərlik etməkdə və adamlara komandanlıq etməkdə deyil, bütün kainata hikmət və şöhrət aurasını yaymağı bacaran bir xarakterə malik olmasında idi...

Fatimeyi Zəhra (s.ə) İslamı yeni qəbul edənlərin nəzərində

Fatimə Anastasia Yejova müsəlmanlığı yeni qəbul etmiş olan bir rus xanımdır. O deyir: “Həzrət Zəhra (s.ə) və İmam Əlinin (ə) ailəsi ər-arvad arasında həqiqi sevgi, hörmət, anlaşma və dostluq nümunəsidir. Eyni zamanda Həzrət Zəhranın (s) yolu bizə göstərir ki, həyat yoldaşı və ana olmaq ədalət uğrunda mübarizəyə və cəmiyyətdə mühüm rol oynamağa maneə deyil.

Yeni müsəlman olan meksikalı Suxi İnohosa Kleyn deyir: “Həzrət Zəhra (s.ə) mənim üçün həyatın hər anında bənzərsiz bir nümunədir. O, iffətli, güclü, cəsur, bəsirətli qadın, yaxşı həyat yoldaşı, mehriban ana və bənzərsiz bir xanım idi. Mən onun səbrinə və cəsarətinə həmişə heyranam”.

Həzrət Zəhra (s.ə) sünnilər arasında hər iki dünya qadınlarının xanımı kimi də tanınır. Süyuti deyir: "Biz inanırıq ki, dünyanın ən yaxşı qadınları Məryəm və Fatimədir".

Əbu Abdullah Məhəmməd ibn İsmayıl Buxari, Sünnilərin ən məşhur kitablarından olan “Səhih-Buxari”də O, İslam Peyğəmbərinin (s) belə dediyini nəql edir: “Fatimə mənim bədənimin bir hissəsidir. Onu qəzəbləndirən hər kəs məni qəzəbləndirib”. Buxari Fatiməni cənnət qadınlarının xanımı adlandırmışdır. Sünni mütəfəkkirinin Həzrət Zəhra (s.ə) haqqında yazdığı kitablardan biri də “O Fatimeyi-Zəhradır” kitabıdır.

Doktor Məhəmməd Yəmaninin Həzrət Fatimə (s.ə) barədə nəzəri

“O, Fatimə Zəhradır” (s.ə) mənasını verən bu kitabı Səudiyyə Ərəbistanından Doktor Məhəmməd Yəmani yazmışdır. Sünni alimi olan bu kitabın müəllifi Əhli-beytə olan xüsusi sevgisi və sədaqəti sayəsində bu kitabı yazmağa çalışmış və müxtəlif fəsillərdə Həzrət Zəhranın (s.ə) həyatından bəhs etmişdir. Doktor Yəmani bu kitabın bir hissəsində yazır: “Fatimənin (s.ə) tarixindən yazmaq əslində İslam ümməti tarixinin əsas hissəsini yazmaq deməkdir. İslamın ilk illərində Qüreyşin zülmü zamanı o əziz xanım atasının yanında, cəsur, güclü, sabit, itaətkar və etibarlı şəkildə dayanmışdır. Onun İslam peyğəmbəri həzrət Mustafanın (s) təcəllisi olmağı onun əzəmətinin izahı üçün kifayətdir. “O, peyğəmbərlik məktəbində böyümüş və ən yüksək əxlaqi fəzilətlərə malik olmuşdur”.

يا فاطمة الزهراء